

plecs poètics catalans
dels segles XVI i XVII
conservats a la
biblioteca del palau
de peralada

per
PEP VILA

Continuant amb la tasca de donar a conèixer alguns fons poc coneguts d'arxius i biblioteques de les comarques gironines,⁽¹⁾ presentem avui un petit catàleg dels plecs poètics catalans que hem sabut trobar a la rica Biblioteca del Palau de Peralada.

La col·lecció que presentem, ordenada cronològicament, recull un bon grapat de fullets a cavall entre la història i la literatura. S'agermanen els temes satírics, els religiosos i els històrics en una mostra prou completa de la producció de l'època. Alguns d'ells són veritables documents que ens informen dels conflictes històrics més rellevants de la guerra de Catalunya de 1640. D'altres recullen la inspiració popular i són mostra de la literatura "de canya i de cordill" tan poc estudiada a casa nostra⁽²⁾. En una propera ocasió tenim previst transcriure alguns d'aquest plecs, interessants per a la història i per a la literatura d'aquest període. Ens referim al número 6 del nostre catàleg, que conté un poema català de 1626, molt poc conegut, que hem de situar dintre la literatura de certamen. L'altre fulllet important és el número 15, que ja Aguiló considerà una de les peces més importants de la literatura en vers de la "Decadència" per la seva extensió.

Volem agrair públicament les facilitats que en tot moment ens ha donat per consultar aquest fons el Sr. Martí Costa, actual conservador de l'esmentada Biblioteca.

SEGLE XVI. A) Sense data

1.- **Cobles fetes en memòria del molt Illustríssim y Reverendíssim Senyor Don Feredich de Portugal, Archebisbe de Saragoça y Virrey de Cathalunya.** Estampades en Barcelona en l'any M.D. xxxiii.

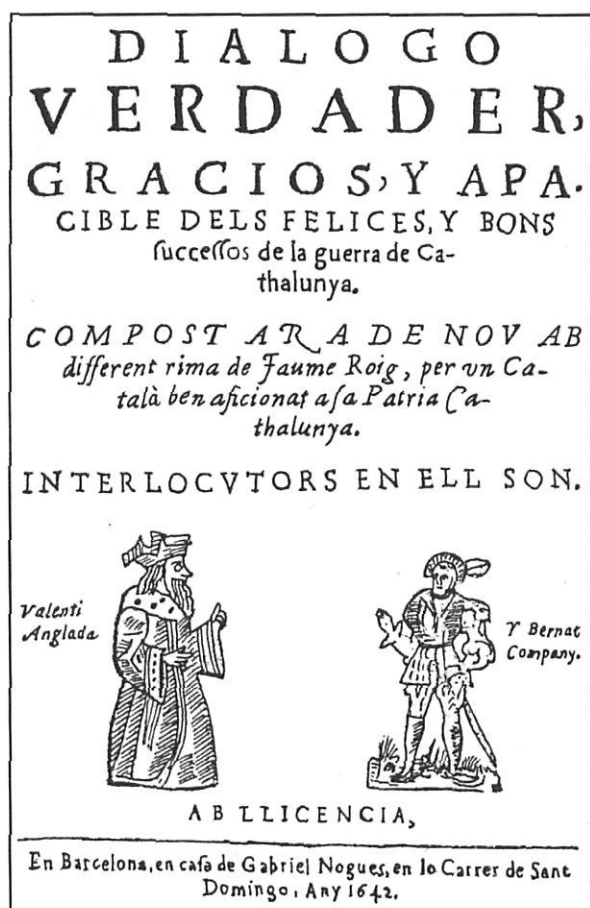
Exemplar mutilat del qual només en resta la composició en vers, a dues columnes, en un foli escrit a dues bandes. A la fi de la composició hi ha notes manuscrites escrites a una sola mà.

Aquestes cobles foren reproduïdes per Marià Aguiló, **Cançoner de les obretes en nostra llengua materna més divulgades durant los segles XIV, XV e XVI.** Barcelona. 1909. (Exemplar a l'Arxiu Municipal de Barcelona).

Palau, 55.758

(1) Al núm. 104 de la **Revista de Girona** vam transcriure alguns plecs poètics del segle XVII provinents de la biblioteca "Lambert Mata" de Ripoll.

(2) Sobre aquest tema, vegeu, per exemple, un dels pocs treballs de síntesi que hi ha fins al moment. Ens referim a la tesina de llicenciatura presentada a la Universitat de Barcelona per X. Ibàñez Jofre sobre el tema "Els romanços i els plecs austriacistes en la guerra de Successió".

SEGLE XVII. A) Sense data

2.- Carpentràs, Agnès de, *Cançó feta a la translació de San Ramon de Peñafort per., privada de la vista natural.*

En 4.º, 2 fols. a dues columnes. Sense lloc ni data d'impressió. **Aguiló**, 2517 el considera dels primers anys del segle XVII imprès a Barcelona.

3.- *Discursos de un vagabundo sobre la elecció de estat. Toca las penalitats de l'estat eclesiàstich. Pondera los inconvenients del matrimoni y resol quedar-se vagabundo.* Barcelona. Per Joseph Altés, estamper y llibreter a la Llibreteria.

4 fols. s.n. Gravat a la portada.

No enregistrat al Catàleg **Aguiló**. **Palau**, 74420 menciona dues edicions més tardanes. Una de 1745 a l'estampa de Pere Escuder i la de 1840, Hereus de la viuda Pla.

L'impressor **Joseph Altés** té altres llibres i fullets impresos entre 1679 i 1691, per la qual cosa aquest el podem considerar imprès a finals del XVII.

4.- Fiblot, Joan y Soch, Pere, *Ordinacions novament fetas per los honrrats en Joan Fiblot, y Pere Soch sobreposats de la Confraria dels honrrats*

Conyarins: novament introduhida ab consell dels honrrats confreres de dita confraria. Olot. En casa Joseph Rovira estamper y llibreter al Carrer Major.

En 4.º. 2 fols. a dues columnes; s.n. Gravat a la portada.

Existeix un exemplar de 1634 a la **Biblioteca Municipal de Montpeller** (Fons **Vallat**), referència 9329/33 que no especifica el lloc d'impressió. Segons les notícies fornides per **Joan Casulà** d'Olot, l'impressor Josep Rovira treballà en aquesta població fins a mitjan segle XVIII. Així podem considerar aquest fullet com de finals del segle XVII o començaments del XVIII, atès el tipus d'impressió i el gravat.

Aguiló: 2347, reproduïx aquesta edició d'Olot sense remarcar-ne l'època però considerant que la primitiva edició és mallorquina, del primer terç del segle XVII. Vegeu també **Palau**: 91132.

Miquel i Planes en el seu recull **Bibliofilia**, II, 1915-1920, pàgs. 476-480 transcriu aquesta fulla satírica a partir d'una edició barcelonina de finals del segle XVII i que no presenta gairebé cap diferència de contingut, llevat d'aspectes ortogràfics, de l'edició d'Olot.

5.- Mones, Benet, *Pronòstich natural y verdader calculat al meridio de Catalunya, Aragó y València. Compost per., estudiant en arts en la Universitat de Barcelona.* Barcelona. En casa de Joan Jolis, estamper al carrer dels Cotoners.

En 4.º, dos fols, a dues columnes. Gravat a la portada.

Aguiló, 2402 dona a conèixer un exemplar més tardà sense data, així com una nova edició dels hereus de Joan Jolis.

Bronsoms, 2512 descriu edició de 1642.

SEGLE XVII. B) Amb data

6.- Felices de Cáceres, Joan Batista, *Sentencia en la armada poética propuesta y premiada por la insigne ciudad de Barcelona en honra de su hijo y padre San Ramon de Peñafort. Dirigida al mismo santo. Por el licenciado Joan Batista Felices de Cáceres. Con el Vexámen catalán gracioso micer Pedro Antonio Jofreu.* Año 1626. Con licencia de los superiores. En Barcelona por Sebastián y Jaime Matevad.

36 pàgs. sense numerar. Escut i orla a la portada.

Palau, 87226.

7.- *Coblas a lo divino, al to de l'hereu bon Amich.* Ab llicència en Barcelona, en casa de Sebastià Matevad. Any 1629.

En 4.º, dos fols., s.n., a dues columnes. Orla superior a la portada.

Aguiló, 2245 enregistra un altre exemplar de 1625.

F. 55.793, edició de 1625.

8.- Altisen, Gaspar, **Carta que escriu**, natural de la la Figuerosa a un amich seu, que li demane li escrigue la història del Sant Misteri de la Vila de Cervera; com y en quina manera ha succehit; y axí lo sobredit respon a la demanda de son amich. Ab llicència dels superiors, en Barcelona en casa de Esteve Liberós. Any 1633.

2 fols.s.n. A dues columnes.

No enregistrat al C. Aguiló. Palau, 8997 documenta només edició de 1729 de la Real Universitat de Cervera.

Simon Palmer, **Bibliografia de Catalunya**, C.S.I.C., Vol. I, Madrid, 1980, núm. 1846 documenta també edició de 1729.

9.- Turmeda, Anselm, **Llibre compost per.** Ab lo jorn del Judici, la oració de Sant Miquel, la del Àngel Custodi, de Sant Roch, de Sant Sebastià, de Sant Antoni de Pàdua. Gerona per Gaspar Garrich. Any 1634. 16.º, 16 pàgines. 1 gravat.

Palau, 342.319

Aguiló, 2270

10.- **Carta que ha enviada la vila de Perpinyà a Cathalunya, ahont va contant totes sas desdichas.** Barcelona, Jaume Romeu, 1641.

4 fols.s.n. Gravat a la portada.

Bonsoms, 706

Aguiló, 2854

11.- **Comparació de Cathalunya ab Troya.** (Comentaris sobre les injustícies fetes per les forces castellanques). Barcelona, Jaume Romeu, 1641.

4 fols., s.n. Gravat a la portada.

Bonsoms, 709

Palau, 58341

12.- Ramon, Magí.- **A la Famosa Victòria que han alcansada dels enemichs, los tercios de infanteria y cavalleria catalana, y francesa, en lo siti de Tarragona a 10 de juny.** Any 1641. Barcelona, J. Romeu, 1641.

4 fols. s.n. A dues columnes. Gravat a la portada.

Bonsoms, 686

Aguiló, 2844

13.- **Resposta que fa Cataluña a una carta que li ha enviada la vila de Perpiñà, ab la qual plora sas desdicha, pateix en recompensa de innumerables servicis.** Barcelona, J. Matevat, estamper de la ciutat y universitat. Any 1641.

4 fols. s.n. Floró a la portada.

Bonsoms, 740

Aguiló, 2855

14.- **Romance de la vitòria que tuvieron los catalanes y franceses al monte de Montjuich contra**

el ejército de castellanos. También y ha altra cançó de la vitòria de Montjuich al to del fara lara la. Barcelona, J. Mathevat, 1641.

4 fols. s.n. Vers a dues columnes. Gravat a la portada. Floró fol. 4 i gravat de Sta. Eulàlia fol. 4 v.

Bonsoms, 756

Aguiló, 2915

15.- Anglada, Valentí y Company, Bernat.- **Dialogo verdader, graciós y apacible dels felices y bons sucesos de la guerra de Cathalunya.** Compost ara de nou ab different rima de Jaume Roig, per un català ben aficionat a sa pàtria Cathalunya. Interlocutors en ell són Barcelona, Gabriel Nogués, 1642.

12 fols sense numerar. Dos gravats dels interlocutors a la portada.

Aguiló, 2927 considera aquest poema de més de 1.500 versos una de les peces més importants d'aquesta època.

16.- Argelés, Jofre.- **Relació del Rendiment de la Plassa de Perpinyà ab las festas que.s feren al rededor.** Per En Barcelona. En casa de Gabriel Nogués, en lo carrer de Sant Domingo. Any 1642.

4 fols. s.n. A dues columnes. Escut de la C.R.I. de França a la portada.

Fullets Bonsoms, 832

Palau, 16.086

17.- Malvesia, Baldiri.- **Relació en rima de Jaume Roig, de tot lo que ha succehit dintre y fora de Perpinyà en son siti, fins al rendir-se. Y des de la presa de Coblliure fins al rendiment de Salsas, axí per terra com per mar.** Composta per, natural de Pícamoxons. En la estampa de Jaume Romeu davant sant Jaume, 1642.

4 fols. s.n. A tres columnes. Gravats a la portada.

Bonsoms, 2512

Aguiló, 2940

18.- Verges, Simon.- **Còpia de una carta que envia a Bertran Gayris, en la qual li dona relació de la derrota, y rendiment de l'exèrcit del Rey de Castella, del qual era general don Pere de Aragó.** En rima de Jaume Roig. Barcelona, J. Romeu, 1642.

4 fols. s.n. A tres columnes. Gravat a la portada.

Bonsoms, 830

Aguiló, 2919

19.- Fabra, Clement.- **Vida y martyri del gloriós sant Magí, en coblas. Per lo pare, natural de la vila de Puigcerdà de l'ordre de Predicadors, doctor y catedràtic de teologia de la Universitat de Barcelona.** Barcelona, Antoni Lacavalleria, 1677.

4 fols. s.n. A dues columnes. Gravat a la portada.

Aguiló, 2151